

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 16 oktober 1940 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m., dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 1 augusti 1940 dagtecknad proposition, nr 4, vilken hänvisats till tredje särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m.

Härigenom förordnas som följer:

Lagens tillämplighet.

1 §.

Vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden äger Konungen förordna:

a) att bestämmelserna i 2—13 §§ skola helt eller delvis tillämpas i fråga om patentansökning av svensk medborgare och patent som innehaves eller, då detsamma förföll, innehades av svensk medborgare;

b) att nämnda bestämmelser skola helt eller delvis gälla till förmån för medborgare i främmande stat, om förmåner som av Konungen finnas likvärdiga beredas svenska medborgare i denna stat; samt

c) att bestämmelserna i 14 och 15 §§ skola, under förutsättning av ömsesidighet, helt eller delvis tillämpas i förhållande till främmande stat.

Med medborgare i viss stat likställes den som där är bosatt eller äger ett verkligt industri- eller handelsföretag.

Återupptagande av patentansökning och återupprättande av patent.

2 §.

Patentansökning, som avförts, förklarats förfallen eller avslagits, må på framställning av patensökanden eller hans rättsinnehavare återupptagas:

a) om ansökningen avförts enligt 5 § andra stycket eller 6 § andra stycket förordningen angående patent och i nämnda lagrum stadgad tid för återupplivning gått till ända;

b) om ansökningen avförts enligt 7 § tredje stycket förordningen angående patent; samt

c) om ansökningen förklarats förfallen eller avslagits genom beslut som vunnit laga kraft i anledning av att sökanden ej iakttagit vad i 8 § förordningen angående patent föreskrives i fråga om talan mot patentmyndighetens beslut.

3 §.

Återupptagen patentansökning skall, med iakttagande av vad i 9 § förordningen angående patent finnes stadgat, anses gjord å den ursprungliga ansökningstiden.

Patent som meddelats på grund av återupptagen patentansökning vare ej gällande mot någon som, efter det ansökningen avförts, förklarats förfallen eller avslagits men innan begäran framställts om dess återupptagande, varit i utövning av den patenterade uppfinningen inom riket eller för sådan utövning där vidtagit väsentliga åtgärder.

4 §.

Har patent förfallit på grund av uraktlåtenhet att erlægga sådan förhöjd årsavgift som omförmäles i 11 § förordningen angående patent, äge den förutvarande patenthavaren eller hans rättsinnehavare att få patentet återupprättat, såframt den ursprungliga giltighetstiden icke gått till ända när ansökning om patentets återupprättande inkom.

Lag samma vare i fråga om tilläggspatent som förfallit på grund av underlåtenhet att för huvudpatentet erlægga dylik avgift; dock att tilläggs-patent icke må återupprättas utan att sådan åtgärd vidtagits med huvudpatentet.

5 §.

Beträffande varaktigheten av återupprättat patent samt skyldigheten att erlægga årsavgifter därför skall så anses som hade patentet varit gällande utan avbrott.

Patentår, för vilket avgift icke enligt 7 § behöver erläggas vid ansökning om återupprättande och som börjat före patentets återupprättande eller inom tre månader därefter, skall, såvitt angår erläggande av därå belöpande avgift, anses börja först vid utgången av sistnämnda tid; dock att för patentår, som eljest skolat börja å dagen för ansökningen eller dessförinnan, avgift skall, även om den inbetalas före patentårets början sådan denna nu blivit bestämd, utgå med förhöjning, varom i 11 § förordningen angående patent stadgas.

6 §.

Återupprättat patent vare icke gällande mot någon som, efter det patentet förfallit men innan ansökning gjorts om dess återupprättande, varit i utövning av den patenterade uppfinningen inom riket eller för sådan utövning där vidtagit väsentliga åtgärder.

7 §.

Ansökan om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent skall göras skriftligen hos patentmyndighetens besvärsavdelning inom tid som Konungen bestämmer.

Vid ansökningen skall fogas den eller de ej förut guldna avgifter som tidigare skolat, i förekommande fall med förhöjning, erläggas samt yttrande som tidigare skolat inkomma till patentmyndigheten.

Göres ansökning om återupptagande av patentansökning av annan än den förutvarande patentsökanden eller göres ansökning om återupprättande av patent av annan än den förutvarande patenthavaren, skall rättighetens övergång styrkas.

Är sökanden ej boende inom riket skall fullmakt för ett inom riket bosatt ombud att i allt vad patentet angår svara för sökanden ingivas eller insändas, såvida sådan fullmakt ej förut inkommit till patentmyndigheten.

8 §.

I förordnande enligt 1 § må föreskrivas, att såsom villkor för bifall till ansökning som avses i 7 § skall gälla, att sökanden, i enlighet med vad i förordnandet närmare bestämmes, kan anses hava på grund av förhållande som angives i 1 § första stycket haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet att fullgöra vad honom ålegat.

Konungen äger bestämma, att sådan ansökning skall vara åtföljd av särskild ansökningsavgift av tjugufem kronor.

9 §.

Då patentansökning återupptages eller patent återupprättas, skall skriftlig underrättelse därom hållas sökanden tillhanda eller, om fullständig adress uppgivits, översändas till honom med posten.

Avser ansökning återupptagande enligt 2 § c) av patentansökning utan hinder av att tidigare beslut av patentmyndighetens besvärsavdelning vunnit laga kraft, skall besvärsavdelningen förelägga sökanden att inom två månader från det återupptagande medgivits anföra besvär hos Konungen över besvärsavdelningens tidigare beslut.

Är ej sådant fall för handen som i föregående stycke sägs, skall besvärsavdelningen hänvisa ärendet till vidare behandling inom patentmyndigheten.

Patentmyndigheten skall göra anteckning om återupprättande av patent i patentregistret och införa kungörelse därom i allmänna tidningarna.

10 §.

Finner patentmyndighetens besvärsavdelning inkommen ansökning om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent ej kunna bifallas, skall underrättelse om beslutet med angivande av skälet därför delgivas sökanden på enahanda sätt som i 9 § stadgas för där avsett fall.

Över sådant beslut äger sökanden att vid talans förlust inom två månader från beslutets dag anföra besvär hos Konungen.

Har ansökning genom beslut som vunnit laga kraft förklarats icke kunna bifallas, äger sökanden återfå enligt 7 § erlagda avgifter.

Tid för erläggande av vissa avgifter.

11 §.

Förordnande enligt 1 § må avse viss utsträckning av den tid inom vilken enligt 11 § förordningen angående patent årsavgift må erläggas med den högre av därstädes angivna förhöjningar.

Konungen må bestämma, att vid erläggande av årsavgift under den sålunda utsträckta tiden skall utgå särskild avgift av tjugufem kronor.

12 §.

Beträffande riket i dess helhet eller viss del därav må i förordnande enligt 1 § bestämmas, att avgift som i patentärende insändes med posten skall anses hava inkommit till patentmyndigheten vid den tidpunkt då försändelsen här i riket mottagits för postbefordran, såframt försändelsen inkommer till patentmyndigheten inom viss i förordnandet angiven tid efter nämnda tidpunkt.

Underlåten utövning av patenterad uppfinning.

13 §.

I förordnande som avses i 1 § må bestämmas, att vid bedömande av talan enligt 15 § förordningen angående patent viss tid icke skall medräknas i den tid av tre år som i nämnda paragraf sägs, såframt fråga är om talan som anhängiggöres efter förordnandets ikraftträdande.

Förlängning av prioritetstid.

14 §.

I förordnande enligt 1 § må bestämmas viss förlängning av den tid av tolv månader som avses i 25 § 1) förordningen angående patent.

Härvid må föreskrivas, att i fråga om patent, för vilket sådan förlängning tagits i anspråk, den i 10 § förordningen angående patent stadgade patenttiden skall anses börja med utgången av den i föregående stycke angivna tiden av tolv månader.

15 §.

Föreskrift enligt 14 § må innehålla, att patentsökande, som vill åtnjuta där medgiven förmån, skall göra skriftlig ansökning härom hos patentmyndighetens besväravdelning inom tid som i förordnandet bestämmes. I avseende å sådan ansökning skall i tillämpliga delar gälla vad i 7 § tredje och fjärde styckena, 9 § första och tredje styckena samt 10 § första och andra styckena är stadgat för där avsedda fall.

Konungen må bestämma, att föreskrifterna i 8 § skola äga motsvarande tillämpning å ansökning som avses i föregående stycke.

Särskilda föreskrifter.

16 §.

De närmare föreskrifter som erfordras för tillämpning av denna lag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 30 juni 1941.

Förordnande som meddelats enligt denna lag skall ej gälla längre än lagen äger giltighet. Ej må genom dylikt förordnande göras rubbning i frist som gått till ända före den 21 augusti 1939.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma inom andra kammaren väckt motion, nr 6, av herr *Flyg*. I motionen hemställes i första hand om avslag å det i propositionen framlagda lagförslaget. I andra hand hemställes att vid utformningen av lagförslagets detaljbestämmelser hänsyn måtte tagas till vad i motionen anförts. I sistnämnda hänseende har i motionen uttalats följande:

»4 §) Att ett förfallet patent skall kunna återupprättas kan leda till ytterst farliga konsekvenser för den inhemska industrien. Fabrikant, som börjat utöva en uppfinning på grund av att ett patent förfallit, löper risken att sådan utövning börjar först efter det ansökan om patentets återupprättande honom ovetande inkommit och har då ingen lättnad genom undantaget om för användararätt, sådant detsamma utformats i § 6.

6 §) Borde med hänvisning till vad som sagts angående 4 § lyda:

»Patent vare ej gällande mot någon som efter det patentet förfallit men innan dess återupprättande kungjorts varit i utövning — — —»

I samma riktning bör jämväl för användarrätten enligt § 3 omarbetas.

7 §) Den tidsfrist inom vilken ansökan skall göras bör begränsas och sättas till max. 6 månader från den dag då patentet förföll eller patentansökan avfördes, förklarades förfallen eller avlogs.

I 8 §) bör ordet »må» utbytas mot ordet »skall», så att ansökan endast får bifallas om sökanden kan åberopa giltiga skäl.

11 §) Tidsfristen bör bestämmas till högst 6 månader efter det avgiften eljest skulle ha varit inbetald.

14 §) Tidsfristen bör begränsas till högst 6 månader utöver prioritetsåret. Det bör utsägas, att patenttiden räknas från det ordinarie prioritetsårets utgång.

15 §) Tidsfristen för sådan ansökan bör strängt begränsas. Beträffande andra stycket, se vad ovan sagts angående 8 §.»

Beträffande den i övrigt anförda motiveringen till motionärens hemställan hänvisas till motionen.

1938 års patentutredning — f. d. generaldirektören K. H. R. Hjertén med byråchefen Å. von Zweigbergk som sekreterare — har till chefen för justitiedepartementet överlämnat ett den 19 april 1940 dagtecknat betänkande med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m. Innebörden av förslaget är i huvudsak följande.

Förslaget avser endast patenträtten och gäller sålunda icke det industriella rättsskyddet i övrigt, såsom mönsterrätten eller varumärkesrätten. Med förslaget åsyftas att möjliggöra lättnader i vissa svårigheter, som på grund av krigsförhållanden kunna uppkomma i fråga om förvärvande eller vidmakthållande av patentskydd. Förslaget gäller huvudsakligen vissa frister som i detta avseende skola iakttagas enligt förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.

Bestämmelserna i förslaget äro enligt 1 § avsedda att tillämpas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. För tillämpningen förutsättes, att särskilt förordnande därom meddelats av Kungl. Maj:t. Genom sådant förordnande kunna bestämmelserna göras i olika avseenden helt eller delvis tillämpliga.

Genom 2 § i förslaget beredes möjlighet att återupptaga patentansökning i vissa fall, då sådan ansökning avförts, förklarats förfallen eller avslagits av patentmyndigheten (patent- och registreringsverket). Det kan här vara fråga om a) ansökning, som avförts av patentmyndigheten med rätt till återupplivning inom viss tid, vilken tid dock gått till ända, b) ansökning, vilken såsom återtagen avförts på grund av underlåtenhet att erlagga utfärdnings- och stämpelavgift, samt c) ansökning, som förklarats förfallen eller avslagits av patentmyndigheten genom beslut, som vunnit laga kraft i anledning av att sökanden ej besvärat sig inom stadgad tid och i föreskriven ordning. Däremot innehåller förslaget icke några bestämmelser om den tidpunkt, vid vilken patentansökning skall anses ha inkommit till patentmyndigheten, eller i fråga om de frister, vilkas längd kan bestämmas av patentmyndigheten, eller beträffande den tid, inom vilken enligt 7 § andra stycket patentförordningen invändning får framställas mot patentansökning.

Genom 4 § i förslaget möjliggöres återupprättande av patent som förfallit på grund av underlåtenhet att inom stadgad tid erlagga årsavgift.

Det har ansetts, att skydd bör beredas tredje man som börjat utöva uppfinning eller för ändamålet vidtagit väsentliga åtgärder efter det patentansökning upphört att gälla eller patent förfallit men innan ansökning om återupptagande av ansökningen eller återupprättande av patentet inkommit. Stadganden om s. k. föranvändarrätt i dylika fall ha därför intagits i 3 och 6 §§ av förslaget.

Ansökan om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent skall enligt 7 § alltid göras hos patentmyndighetens besvärsavdelning. Mot dess beslut, varigenom inkommen ansökning funnits ej kunna bifallas, kan enligt 10 § talan föras hos Kungl. Maj:t.

Det har på grund av den rättsosäkerhet som kan vållas näringslivet ansetts angeläget att motverka, att möjligheten till återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent utnyttjas mer än nödigt. Enligt 8 § i förslaget har Kungl. Maj:t därför bemyndigats att såsom villkor för dylik förmån föreskriva, att sökanden skall på grund av krigsförhållandena ha haft giltig anledning att icke vederbörligen fullgöra föreskrivna åligganden. I betänkandet uttalas, att sådant villkor torde böra uppställas, när icke särskilda skäl föranleda till annat. I 8 § har Kungl. Maj:t vidare bemyndigats föreskriva erläggande av en särskild ansökningsavgift å 25 kronor — förutom de avgifter, vilka tidigare skolat erläggas och som enligt 7 § alltid skola åtfölja ansökningen.

I 11 § av förslaget stadgas, att Kungl. Maj:t skall kunna förordna om utsträckning av den tid, inom vilken enligt patentförordningen årsavgift kan erläggas med förhöjning. Härigenom kan alltså i fråga om erläggande av årsavgift beredas lättnad av annat slag än genom den tidigare berörda möjligheten till återupprättande av patent. Kungl. Maj:t skall emellertid enligt förslaget för nämnda fall kunna föreskriva erläggande av en särskild avgift å 25 kronor.

I 14 och 15 §§ meddelas bestämmelser om förlängning av den s. k. prioritetstiden. I betänkandet uttalas, att denna förlängning lärer vara den viktigaste av de förmåner som avses i förslaget. Genom internationell konvention angående skydd för den industriella äganderätten har tillskapats den s. k. patentunionen, till vilken det stora flertalet länder av industriell betydelse, däribland Sverige, anslutit sig. Den normala prioritetstiden är enligt denna konvention bestämd till tolv månader från tidpunkten för den första ansökningen i unionsland. Om patent icke sökes här i riket inom denna tid, inträder för sökanden den risken att ansökningen icke får företräde framför andra ansökningar som här i riket inkommit efter ansökningen i den främmande staten men före den motsvarande svenska patentansökningen. Vidare kan i så fall mot denna ansökning åberopas nyhets-hindrande omständighet som inträffat under mellantiden.

Kungl. Maj:t skall enligt 14 § första stycket i förslaget kunna förordna om förlängning av den normala prioritetstiden. Särskilda stadganden ha emellertid upptagits för att motverka de olägenheter för det svenska näringslivet, som kunna uppkomma genom sådan förlängning. Sålunda bestämmes i 14 § andra stycket, att Kungl. Maj:t skall kunna föreskriva viss förkortning av patenttiden i fråga om patent, för vilka prioritetsförlängning tagits i anspråk. Patenttiden skall kunna anses börja med utgången av den normala prioritetstiden; reguljärt räknas patenttiden från dagen för patentansökning. Vidare skall Kungl. Maj:t enligt 15 § kunna föreskriva, att för prioritetsförlängning kräves särskild ansökning till patentmyndighetens besväravdelning. För sådan ansökning skola i stort sett gälla samma regler som i fråga om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent. Bland annat skall kunna bestämmas, att de tidigare berörda föreskrifterna i 8 § skola äga motsvarande tillämpning.

Enligt patentutredningens förslag skall den tid, inom vilken ansökning om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent skall göras, och den tid, med vilken tiden för erläggande av årsavgift eller prioritetstid kan förlängas, kunna fritt bestämmas av Kungl. Maj:t, med begränsning endast av den ram som lagens giltighetstid uppdrager. Ett så vidsträckt bemyndigande har ansetts erforderligt för att bästa möjliga resultat skall kunna vinnas vid avtal med främmande makt och med hänsyn till framtida förhållanden i olika fall. I betänkandet uttalas, att bemyndigandet bör tillämpas restriktivt, så att svårare olägenheter för det svenska närings-

livet icke uppkomma. Med hänsyn till att från industriella kretsar framförts önskemål om att här ifrågavarande tider måtte begränsas i själva lagtexten har patentutredningen emellertid utarbetat alternativt förslag till bestämmelser i 7, 11 och 14 §§. Enligt detta alternativ skulle de tider, det här gäller, icke få uppgå till mer än sex månader från utgången av den tid som normalt skolat iakttagas, dock att, om sistnämnda tid gått till ända före ikraftträdandet av meddelat förordnande, de sex månaderna skulle få räknas från det förordnandet trätt i kraft.

Lagförslaget innehåller även bestämmelser, enligt vilka Kungl. Maj:t skall kunna förordna om ytterligare två förmåner, nämligen dels att avgift i patentärenden skall kunna anses ha inkommit till patentmyndigheten vid den tidpunkt, då försändelsen här i riket mottagits för postbefordran (12 §), dels också att viss tid ej skall medräknas, när det gäller att avgöra, huruvida förutsättningar föreligga för talan om tvångslicens vid underlåtenhet att utöva patenterad uppfinning (13 §).

Patentutredningen har upptagit till behandling, huruvida möjlighet borde införas att på grund av krigsförhållanden förlänga patenttiden eller efterskänka avgifter, men har för sin del kommit till det resultatet, att anledning härtill ej föreligger.

I den viktiga frågan, i vad mån de i förslaget medgivna förmånerna böra komma utländska patentintressenter tillgodo, uttalas i betänkandet, att det framför allt är för utomlands bosatta patentsökande och patenthavare som svårighet uppkommit att här i riket iakttaga vanliga frister på patenträttens område. I förslaget, som reglerar denna fråga under 1 §, har gjorts skillnad mellan å ena sidan prioritetsförlängning och å andra sidan övriga förmåner. För att bestämmelserna om prioritetsförlängning skola kunna förklaras gälla ansökningar, där prioritet åberopas från tidigare ansökning i viss främmande stat, kräves enligt förslaget, att ömsesidighet medgives i denna stat beträffande ansökningar som åtnjuta prioritet från ansökning i Sverige. Angående övriga bestämmelser innehåller förslaget, att dessa skola kunna förklaras gälla till förmån för medborgare i främmande stat, om förmåner, som av Kungl. Maj:t finnas likvärdiga, beredas svenska medborgare i denna stat.

Lagen är avsedd att gälla till och med den 30 juni 1941. Den skall kunna få viss retroaktiv tillämplighet. Dock skall rubbning ej kunna göras i sådana frister som gått till ända före den 21 augusti 1939.

Över förslaget ha *yttranden* efter remiss inkommit från kommerskollegium samt patent- och registreringsverket. Kommerskollegium har bifogat yttrande från Sveriges industriförbund samt gemensamt yttrande från svenska industriens patentingenjörers förening och svenska uppfinnareföreningen.

I samtliga yttranden vitsordas behovet av lagstiftning på området samt tillstyrkes, att sådan lagstiftning redan nu kommer till stånd på grundval av patentutredningens förslag. Rörande det närmare innehållet i yttrandena får utskottet hänvisa till den redogörelse, som i detta avseende lämnas i propositionen, sid. 10—13.

Föredragande departementschefen, statsrådet Westman, anför i propositionen följande.

»Patentutredningens förslag avser att bereda utväg att anpassa de patenträttsliga reglerna efter de svårigheter som krig och därmed sammanhängande utomordentliga förhållanden kunna medföra. Patentväsendet har in-

ternationell karaktär och det är därför särskilt känsligt för rubbningar i de vanliga ekonomiska förbindelserna. Rådande krigstillstånd i Europa har även på detta område redan sträckt sina verkningar till vårt land och framkallat olägenheter för såväl utländska som svenska patentsökande och patenthavare. Olägenheterna för svenska patentsökande och patenthavare kunna ofta ej avhjälpas utan en överenskommelse med främmande land, och en sådan kan vanligen komma till stånd endast såframt medborgare i detta land erhålla motsvarande förmåner i Sverige.

Förslaget överensstämmer till stor del med vad som åtgjordes i vårt land i samband med världskriget 1914—1918. Huvudparten av lagstiftningsåtgärderna vidtogs då först efter krigets slut. Jag ansluter mig emellertid till patentutredningens uppfattning, som vunnit stöd i yttrandena, att lagstiftningen redan nu bör genomföras. Denna kan väl sägas äga visst samband med pågående utredning rörande de bestämmelser angående förvaltningsdomstolarnas och förvaltningsmyndigheternas verksamhet, vilka kunna vara erforderliga vid krig eller krigsfara eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Inom patenträtten äro förhållandena dock så särregna att en särskild lagstiftning på området synes motiverad. Det behov av lagstiftningsåtgärder inom närgränsande områden, såsom varumärkesrätten och mönsterrätten, vilket kan föreligga, synes däremot böra tillgodas i samband med den lagstiftning, vartill nyssnämnda utredning kan föranleda.

Att lagstiftningen såsom patentutredningen förordad får karaktär av fullmaktslag, vars tillämpning göres beroende av särskilda förordnanden av Kungl. Maj:t, synes riktigt.

De förmåner, som avses med förslaget, äro möjlighet till återupptagande av patentansökning, som avförts, förklarats förfallen eller avslagits, samt återupprättande av patent, som förfallit på grund av underlåtet att erlägga årsavgift (2—10 §§), viss förlängning av tid för erläggande av årsavgift (11 §) och avgift som insändes med posten (12 §), viss lättnad i det s. k. utövningstvånget (13 §) samt förlängning av prioritetstiden (14 och 15 §§).

De erinringar som framställts mot patentutredningens förslag syfta i huvudsak till att i olika avseenden begränsa de befogenheter som skola tillkomma Kungl. Maj:t. Mot de ändringsförslag som på den grund framställts kan anföras, att en fullmaktslag i ämnet icke bör utformas enbart med tanke på vad som kräves för att avhjälpa de just nu föreliggande svårigheterna. Under lagens giltighetstid kan läget komma att förändras på ett sätt som medför nya svårigheter, vilka nu ej kunna förutses. Med hänsyn härtill bör finnas visst utrymme för Kungl. Maj:t att besluta efter omständigheterna. Detta påkallas även av behovet att med främmande stater kunna träffa överenskommelser som kunna anpassas efter den skiftande lagstiftningen i dessa stater. Givetvis böra emellertid de befogenheter som givas Kungl. Maj:t icke tagas i bruk i vidare mån än nödigt. De svårigheter som rubbningarna i de vanliga fristerna kunna vålla det svenska näringslivet, särskilt genom uppkommande rättsosäkerhet, kräva synnerligt beaktande.

Med hänsyn till det anförda har jag ej ansett mig kunna tillmötesgå det i flera yttranden framförda önskemålet om att i lagtexten införa begränsning av tiden för ansökning om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent, för utsträckning av tiden för erläggande av årsavgift samt för förlängning av prioritetstid (7, 11 och 14 §§). I likhet med patent- och registreringsverket har jag alltså ansett patentutredningens huvudförslag i denna del böra bibehållas. Enligt detta kunna som nämnts tiderna i fråga bestämmas av Kungl. Maj:t inom den ram som uppdrages av

lagens giltighetstid. Vid tillämpningen bör dock längre tid än sex månader medgivas endast om det påkallas av särskilda skäl.

Enligt 8 § första stycket av förslaget har Kungl. Maj:t befogenhet att förordna, att ansökning om återupptagande av patentansökning eller återupprättande av patent får bifallas endast om sökanden haft giltig anledning att icke vederbörligen fullgöra föreskrivna åligganden. I och för sig skulle det vara naturligt, att detta alltid fordrades. Med hänsyn till internationella förhållanden torde det dock vara lämpligt, att regeln icke göres obligatorisk, men ifrågavarande villkor synes böra uppställas i de förordnanden som komma att utfärdas, såframt ej synnerliga skäl föranleda till annat. I ett yttrande har föreslagits, att bestämmelse meddelas om att ansökning skall inkomma inom rimlig tid efter det giltig anledning till underlåtenhet att fullgöra föreskrivna åligganden upphört. Vid behov kan Kungl. Maj:t enligt 7 § första stycket meddela föreskrift i denna riktning vid utfärdande av förordnande enligt lagen.

De enskilda sammanslutningar som yttrat sig över förslaget ha uttalat önskan, att bestämmelsen i 14 § andra stycket om beräkning av patenttiden skall göras obligatorisk, vilket ansetts särskilt angeläget, om den påyrkade begränsningen i 7 § icke genomfördes. Den förkortning av patenttiden, som enligt förnämnda lagrum kan stadgas i fråga om patent för vilka prioritetsförlängning tages i anspråk, bör enligt min mening så långt möjligt föreskrivas. Kungl. Maj:t synes emellertid böra äga rörelsefrihet på denna punkt med hänsyn till de skiftande situationer som kunna uppstå i förhållande till främmande stater. Patentutredningens förslag synes mig därför även i denna del böra godtagas.

Det har i vissa yttranden ifrågasatts, att i bestämmelserna om föranvändarrätt skulle utsägas, att för uppkomsten av föranvändarrätt fordras god tro. Att införa en sådan föreskrift synes dock icke lämpligt. Bestämmelserna i 3 § andra stycket och 6 § äro utformade efter den allmänna regeln om föranvändarrätt i 16 § första stycket patentförordningen. I den mån krav på god tro är att uppställa såsom förutsättning för uppkomsten av föranvändarrätt enligt patentförordningen, bör tydligen motsvarande krav utan särskilt stadgande gälla i fråga om föranvändarrätt enligt nu föreliggande förslag. Om detta krav här direkt uttalades i lagtexten, skulle det kunna tydas som ett erkännande av att god tro ej fordras för giltig föranvändarrätt enligt patentförordningen.

Sveriges industriförbund har ifrågasatt, att i lagen skulle införas möjlighet till förlängning av tiden för framställande av invändning mot patentansökning. Denna tid är enligt 7 § andra stycket patentförordningen två månader från det ansökningen kungjorts. I likhet med patentutredningen har jag funnit övervägande skäl tala mot att bereda lättnad i fråga om denna frist. En allmän förlängning av tiden för invändnings framställande skulle medföra betänkelig försening av patentförfarandet, och det synes ej böra komma i fråga att i anledning av försenad invändning återupptaga patentansökning som redan lett till patent. Är patentansökning alltjämt under behandling, när invändning efter fristens utgång inkommer till patentmyndigheten, kan utan särskild lagstiftningsåtgärd vid ansökningens fortsatta behandling hänsyn tagas till vad som anföres i sådan invändning.

Av svenska industriens patentingenjörers förening och svenska uppfinnareföreningen har föreslagits, att bestämmelsen i 11 § om förlängning av tid för erläggande av årsavgift måtte utgå med hänsyn till den föreslagna möjligheten till återupprättande av patent som förfallit på grund av underlåtenhet att erlägga sådan avgift. Ur internationell synpunkt torde det emel-

lertid vara lämpligt, att Kungl. Maj:t får befogenhet att förordna om direkt förlängning av tiden för erläggande av årsavgift.

Beträffande 12 § har av patent- och registreringsverket förordats, att vad där sägs om att patentavgift skall anses ha kommit patentmyndigheten till handa då den å posten mottagits för befordran skulle utvidgas att gälla även insändande av patentansökningar m. m. En sådan utvidgning skulle emellertid alltför mycket avvika från vad som på andra områden gäller i liknande fall.

Vissa smärre jämkningar ha vidtagits i utredningens förslag, delvis med föranledande av erinringar som framställts av patent- och registreringsverket.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Förevarande förslag innebär, i huvudsaklig anslutning till vissa i samband med världskriget 1914—1918 vidtagna lagstiftningsåtgärder, bestämmelser om förlängning av vissa frister ävensom andra lättnader till förmån för patenthavare och patentsökande med hänsyn till krigsförhållandena. Till skillnad mot vad som var fallet med huvudparten av den tidigare lagstiftningen avses nu lagstiftning skola genomföras utan avvaktan på att någon mera allmän internationell överenskommelse i ämnet kan komma till stånd. Lagförslaget har utformats så, att Kungl. Maj:t givits fullmakt att sätta lagens bestämmelser i tillämpning dels i fråga om svenska medborgare och dels, under förutsättning av ömsesidighet, jämväl i förhållande till utlandet. I samtliga i ärendet avgivna yttranden har behovet av lagstiftning på området vitsordats samt tillstyrkts, att sådan lagstiftning redan nu kommer till stånd på grundval av det i ärendet framlagda förslaget. Jämväl utskottet ansluter sig i princip till förslaget. Utskottet kan sålunda icke biträda det i motionen i första hand framställda yrkandet om avslag å lagförslaget.

Utskottet.

I motionen hemställs i andra hand om vissa ändringar beträffande detaljbestämmelser i förslaget. I denna del ansluta sig motionärens yrkanden väsentligen till vissa i de avgivna yttrandena framställda önskemål om begränsning i själva lagtexten av tid för ansökan om återupptagande av patentansökan eller återupprättande av patent, för utsträckning av tiden för erläggande av årsavgift samt för prioritetsförlängning (7, 11 och 14 §§ i förslaget), därvid en begränsning till sex månader föreslagits.

Jämväl inom utskottet har yppats tvekan huruvida behov av längre tider än de nyss nämnda kan anses föreligga. Emellertid har utskottet uppmärksammat, att en begränsning av de tidsfrister, som med stöd av lagen kunna av Kungl. Maj:t bestämmas, följer av att förordnande enligt lagen ej skall gälla längre än lagen äger giltighet d. v. s. till och med den 30 juni 1941. Dessutom måste hänsyn tagas till att även en begränsning av tidsfristerna till viss tid, exempelvis sex månader, icke skäligen bör inbegripa den tid, som redan förflutit efter krigsutbrottet men innan lagen utfärdas. Då härjämte departementschefen i propositionen förklarar, att vid lagens tillämpning längre tid än sex månader bör medgivas endast om det

påkallas av särskilda skäl, har utskottet icke ansett sig böra förorda, att i lagen upptages någon begränsning av den Kungl. Maj:t anförtrodda fullmakten.

I samband med yrkande om begränsning av tidsfristerna har i vissa yttranden gjorts gällande, att bestämmelserna i 3 och 6 §§ om s. k. för användarrätt icke vore behöfliga. Denna rätt innebär enligt förslaget att den som, efter det en patentansökan eller ett patent förfallit men innan ansökan inkommit om återupptagande eller återupprättande, utövat uppfinningen skall utan hinder av att patent beviljas eller återupprättas äga utövningsrätt. I motionen har åter påyrkats, att denna för användarrätt skulle kunna grundas genom utövning ända fram till dagen för kungörandet av återupptagandet eller återupprättandet.

Utskottet har, särskilt med tanke på den utövning som kan hava skett före nu ifrågavarande lags utfärdande, anslutit sig till propositionens ståndpunkt, att en för användarrätt bör stadgas. Utskottet förutsätter emellertid, att frågan om uppkomsten av för användarrätt under i 3 och 6 §§ angivna betingelser ägnas förnyad uppmärksamhet i fall av förlängning av giltighetstiden för den föreslagna lagen. Vad åter angår utformningen av bestämmelsen om för användarrätt ansluter sig denna till det i 16 § av nu gällande patentförordning upptagna stadgandet om för användarrätt för den som före en patentansökans ingivande utövat uppfinningen. På grund härav har utskottet icke ansett sig böra förorda någon jämkning av propositionens förslag i denna del.

I 8 § upptagas bestämmelser, att Kungl. Maj:t skall äga föreskriva vissa villkor för bifall till ansökan om återupptagande av patentansökan eller återupprättande av patent. Sålunda skall kunna fordras, att sökanden kan anses hava på grund av krigsförhållandena haft giltig ursäkt för sin underlåtenhet att fullgöra vad honom ålegat. Jämlikt 15 § andra stycket skall Kungl. Maj:t äga uppställa enahanda villkor för bifall till ansökan om prioritetsförlängning enligt 14 §. I motionen har nu yrkats att det i förevarande hänseenden alltid skall fordras att sökanden kan åberopa giltiga skäl.

I anledning av ett i yttrandena framkommet önskemål av samma innebörd har i propositionen framhållits, att det i och för sig skulle vara naturligt att ett dylikt krav alltid uppställdes. Med hänsyn till internationella förhållanden har departementschefen dock ansett det lämpligt att regeln icke göres obligatorisk, men ifrågavarande villkor bör enligt departementschefen uppställas i de förordnanden, som komma att utfärdas, såframt ej synnerliga skäl föranleda till annat. Utskottet, som vill understryka vad departementschefen sålunda uttalat, har på de av honom anförda skälen icke velat förorda någon ändring av lagförslaget på denna punkt.

Slutligen påyrkas i motionen, att vid förlängning av prioritets tid enligt 14 § patenttiden alltid skall räknas från det ordinarie prioritetsårets utgång. Departementschefen har jämväl på denna punkt framhållit, att en sådan förkortning av patenttiden så långt möjligt bör föreskrivas, men att

Kungl. Maj:t bör äga rörelsefrihet härutinnan med hänsyn till de skiftande situationer som kunna uppstå i förhållande till främmande stater. Utskottet ansluter sig jämväl i detta hänseende till propositionen.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

A) att det genom förevarande proposition, nr 4, framlagda lagförslaget måtte av riksdagen antagas; samt

B) att den i ärendet väckta motionen, II: 6, måtte anses besvarad genom utskottets hemställan under A).

Stockholm den 15 oktober 1940.

På tredje särskilda utskottets vägnar:

N. GÄRDE.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gärde, Linder, Norman, Wistrand, Branting, Ewerlöf, Strand, Löfvander, Olof Carlsson, Sten* och *Herlitz*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist, Sandström, Hedlund* i Östersund, *Barnekow, Lindberg* i Stockholm, *Hermansson* i Norrköping, *Larsson* i Hede, *Landgren, Jacobson* och *Gardell*, fröken *Ebon Andersson* samt herr *Wallén*.
